

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Sanat animæ infirmitates extremi iudicij consideratio, sicut aquæ Iordanis lepram Naaman.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

secutus, at velut atronitus huc illicque se vertit perturbatus.

Lib. 26. 11. 1. Pet. 4. 11.

3 Quid tibi agendum, talis cum sis, qualem te propria damnat conscientia? Si columna cali contremiscent. Quid tu facies, vile stramen vento raptum? Si iustus vix saluabitur asserit, D. Petrus. Impius & peccator ubi parebunt? Nul- lum meo iudicio clarius dari potest huius veri- tatis argumetum, eo quod narrat D. Luc. in historia D. Pauli. Captivus erat & accusatus D. Paulus Casareæ, & ad prouincie guberna- torem tractus Felicem nomine: Contra eum vehementius vrgebat summus Sacerdos, qui fu- riosa nequitia in Paulum rabidus ipsemet Hie- rosolymis Casaream aduenerat, aliis quoque comitatus sacerdotibus, doctissimis viuis, aduo- catis, non natum vera Terullio quodam orato- re, qui contra eum diceret. Caput hic contra Paulum accusationem instituit, instigans eum hominem pestiferum, Regnum pertur- batores, sanctæ religionis, Templi que viola- tores. Cui omni mansuetudine respondet D. Paulus, se talem non esse, qualem arguebant, sed eo tantum, quod Refur ectionis quæstio- nem prædicasset, quam illi negabant, hanc in se moueri seditionem. Distulit illos tunc Præ- ses, & Diuum Paulum carceri mancipauit. Erat autem hic præses gentilis, infidelis, iniqui, auti cupidus, impudicus, lucri amicus, uxorem duxerat Drusillam mulierem nobilissimam filiam Regis Herodis Agrippæ, nepem Mar- ci Antoni & Cleopatras, verumtamen inhonesta hæc & adultera, vique, quæ spreto marito huic Felici nupsit: ut scribit Cornelius Tacitus.

Lib. 3. 2. An. 24.

3. Ut vero hi experirentur, num aliquod pecu- niæ lucrum ex Diuo Paulo possent emungere, (Sperant quod pecunia ei daretur à Paulo.) Se- paratim colloqui cum Paulo voluerunt. Apo- stolus vero ne quam prædicandi omitteret oc- casionem, cepit illis prædicare: Disputatio- nem illo, de iustitia & castitate, & iudicio su- uo, tremis factus Felix. Hoc verbum (Disputan- te) idem est quod Prædicante, ut probat noster Cardinalis Hugo. Cepit ergo Apostolus præ- dicare de finali iudicio, qui eum talis esset, ut Paulo fidem non adhiberet, tamen expauit, & contremuit iudex coram reo, ipse qui hæc nec ete debebat, nec expectabat. Tremis factus Felix. Quid non in te o Christiane deberet operari, qui hæc credis, sed nec ego sum, qui hæc præ- dico, hæc annuntio, sed ipse Christus: quid non ageres prædicante Christo de futuro iudi- cio. Est autem, hoc Euangelium ex illis de

D. Avo.

quibus acutè Diuus Augustinus: Non egent in- terprote, sed auditore. Audiamus hoc omnes, & Ser. 205. in nobis spiritum timoris operetur, qui vitam de temp. nostram componat: Aperiat aures nostras Spi- ritus S. gratia, hanc vero per intercessionem cælestis thesaurariz Matie piè imploremus. Ans Mar. a.

§. 1. Sanat anima infirmitates extremi iudi- cii consideratio, sicut aque Iordanis lepram Naaman.

4 Lect D. Chrysostomus ob præclara ingenii sui copera & libros doctissimos, meruerit illud nomen Chrysostomus, quod est os aureum, quem ob hoc Diuus Gregorius Nyssen- us illo honorat nomine: Diuum oratorem, & Theophilactus, Magnum luminare mundi particulariter tamen hoc ei debetur ob tracta- tum quendam, cui titulus: De reparatione lapsi, ab eo conscriptum. Illum composuit ex oc- casione Monachi Theodori sibi optime noti, qui in quendam lapsus erat defectum, cuius reparationis desiderio restuans hic Sanctus Doctor, ei librum dedicauit, in quo planè di- uina, & admiranda proponit documenta, ad peccatoris penitentiam, media adducit, qui- bus, quantumlibet grauis quis sit peccator, sibi possit auxiliari: Multis igitur & variis in me- dium adductis, vltimo tandem loco, ut quid efficacius, suadet extremi iudicii consideratio- nem: aduerte autem illam debet esse vitam, & talem qualem decet. Ita ut supponat pri- mo, remedium conuertendo peccatori effica- cissimum, esse iudicii vniuersalis consideratio- nem. Et secundo, ut illa sit viva, impigra; & tum censeat impossibile hæc saluari medicina ho- minem ab omnibus peccatorum infirmitatibus non conualescere.

4 Lib. de testimo. contra Inde de ducto: Exinit' sangis & aqua. b In illud Luc. 18. Vendo omnia.

Orat. 2. in 2. ad The.

Ad hoc expendit hæc verba Spiritus S. Me- morare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Quibus addit: Fieri non potest, ut anima, qua timet de reddendis rationibus ad delicta non sit tor- da. Motus enim vigens in cogitatione, in ea nihil dimittit mundanum. Nam si qua de ea verba sunt eam ita dicitur, & comprimunt, ratio & cogita- tio, qua perpetuo habitat in animis, an non magis purgat animam, quam quibus ignis? Norunt omnes admirabilem illam curationem, quam peregit Eliseus in Principe Syriæ Naaman. Totus is erat lepra conspersus, spectrum immunditiæ, carni- bus exesus, neruis contractus, pluribus peccatoris foetens profluuiis, quæ corporis partibus.

H h 3 Nullum

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Nullam in regno suo tanto parebat malo remedium: erat enim regio infidelium, ubi pseudodii colebantur, quorum potentia ad talis morbi speciem curandam impotens habebatur. Accedat ad Deum Israel ubi vera viget fides eiusque cognitio: ubi sanctus eius refidet. Propheta Elisaeus. Hic illi praescribit in remedium, ut lauetur septies in aquis Iordanis; Vade & laua te septies. Risum indicauit Princeps Naaman hoc remedium. Quia enim maiori virtute vigent aquae Iordanis, quam caeterorum fluminum? Et ad quid superstitiosa illa septies lotio repetita? An vna aut altera non sufficiat? Nihilominus ad seruorum & comitum suorum instantiam, se lauit septies in Iordane, quo & integram sanitatem consecutus est.

4. Reg. 5. 10.

Isa. 7. 6.

D. Hier. In c. 47. Ezech. Tom. 4. Ho. 16. Ezech.

D. Chry. Orat. 2. cit. ad finem.

Ecc. 11. 8.

Et restituta est caro eius, sicut caro pueri parvuli. O Iordanis aquae, quam estis efficaces, & quam sunt stupendi effectus tui! vobis reueratur dare desperatis morbis sanitatem, & infirmitates curare incurabiles. O peccator, quam te cerno Naaman peccatorum lepra vndequaque maculatum! A planta pedis usque ad verticem. Caput vauitatum turris est, oculi autem pleni adulteriis, manus plena sanguine, pedes ad malum currunt, lingua sepulchrum patens, de quo praeter detractionum & lasciuarum sortorem egreditur nihil, cor tuum plenum omni dolo. Remedium quaeris? quaeris conualescere? vade ad aquas Iordanis, in illis laua te septies. Notat Diuus Hieron. quod Iordanis significet, iudicium, & flumina Iordanis idem est ac flumina iudicij: Hic necesse est te immergi, his aquarum balneis lanari, non semel, aut bis, sed septies; vult dicere, interprete D. Gregorio, cunctis diebus, qui per septem hebdomadarum dies reuoluuntur: singulis diebus memento iudicij extremi, in quo tibi comparandum, iudicis intende Maiestatem, qui te est iudicaturus: rigorosam rationem a te exigendam meditare, audi durissimam sine appellatione sententiam, tum temporis evanescendam, oculos fixos in consumentis ignis, cui peccatores addicentur, ueritatatem. Propterea rogo (inquit D. Chrysostomus) a nutrice acceptos infantes, ne quae fabula assus faciamus, sed ab invicente aetate discamus, quod sit iudicium, quod sit supplicium, insignatur cornu animis. Hic metus si iudices egerit, magna bona facit.

Quam sapienter hoc dixit Spiritus S. per os praedicatoris illius facundissimi Salomonis. Si multo annis vixerit homo, & in his omnibus letatus fuerit, meminisse debet tenebrosi temporis, & die-

rum multorum, qui cum venerint, vniuersis arguentur praerita. Licet vixeris multis annorum centurijs: & his omnibus potius fueris, quae desiderare in hac vita potuisses, nullus praeteruolet dies, quae non memineris tenebrosi temporis, illiusque veridici diei, quo Vanitatis arguentur praerita. Paraphrasis Chaldaica nominatum legit, de tempore & die iudicij: & diuina quadam proprietate describit illud sapientis Praedicator illis duobus epithetis tenebrosum, & veridicum; vocatur tempus tenebrosum, primo; eo quod de illo Christus dixit, Sol contenebrabitur, & luna non dabit lumen suum. Mac. 24. & stelle cadent de caelo. & praedixerat Isai: Sol & luna obtenebrati sunt: & stelle retraxerunt splendorem suum. Secundo: ut indicetur quam triste sit futurum tempus illud, quam horrendum & ab omni hilaritate alienum, quam curis implicitum mortalibus: confusione & pudore plenum ut nec videat, nec agnoscat peccator, quo sibi succurrat remedio in rebus huius desperatis.

Ob quam rationem communiter eum vocat S. Scriptura, Diem caliginis & tenebrarum. Dies Dominica, tenebra: & non lux. Quomodo si fugiat vir a facie leonis, & occurrat ei visus, & ingrediatur domum, & imitatur manus sua super parietem, & mordeat eum coleber. In quamcumque se partem vertet peccator, animae naufragium patietur: veluti si quis ex hac parte fugerit leonem, ex altera ei visus occurreret ferocissimus, & si volens se illo liberare, parietem ascenderet, inde serpens proflitet venenosus, qui dentibus manum eius configeret. Vocatur denique dies veridicus seu reuelationis, quia in illo mundi nobis vanitas manifestabitur. In luce meridiana clarius parebit, quam inanes fuerint, o Circe, diuitiae tuae quibus ira fidebas: quam vana, o Domina tua vultus elegancia, de qua tam erga Gabeira, heu, o dignitatum helleo; quam, stulta vestra honore praetensio: hic vocis illas emittes querulas, vanitatis tuae testes, quae ipse audiuit Salomon: Quid nobis profuit superbia, aut amittitur iactantia quia contulit nobis? transferant omnia tanquam vana. Illo igitur die, & variatur arguentur praerita. Hic meliora doceberis: quis fuerit mundus, cui seruisti; deliciae, quas a deo tibi procurasti; caro, quam tam oppare soluisti. Hic cognosces, quis sit ille pauper, qui a te in Christi nomine poposcit elemosynam, quod adeo tibi molestum accebebat, & quanti valeat panis frustum Dei elargitum a-

No pot. dicit. dicit. cat. I. Dies iudicij. dicitur diste. melano. nit.

more; cuius tam parua tibi fuit cura, o si te diebus singulis hoc lauteo balneo, quam fagus, quam vegetus, quam mundus euaderes.

Indicat Sapiens, quod si hoc egeris, licet sis yliquequaque luxui deditus, tibi dare possit licentiam agendi quolibet, vide & addit: *Latere ergo iuuenis in adolescentia tua, & in bono sit cor tuum in diebus iuuentutis tue, & ambula in viis cordis tui, & in intuitu oculorum tuorum, & scito quo tibi pro omnibus his te adducet Deus in iudicium.* Soleo autem hoc declarare. phrasit illa loquendi D. August. qua significat, quanti valeat amor Dei: tanti valet, inquit vt si Deum diligas, & ab eius amore non te retrahas, tibi liceat quolibet agere: *Amo Deum. & scio quid quilibet: q. d. fieri non potest si Dei conserues amorem, vt in Dei offensam agas aliquid; ita ait Spiritus S. impossibile est moraliter loquendo, te habere viam extremi iudicii considerationem, si vt oportet, auerentis tua oculos versetur dies ille, & nihilominus peccare te graueret.* Quoties aliquid prae manibus habueris peragendum; scito quod pro eo adducet te Deus in iudicium. Quis in hi periuadeat, serena te posse laxare appetitui inhonesto, eique peccata concedere, ad talis aedes peruolare, si consideres, quod pro his sic te Deus condemnaturus, omnibus creaturis relictis oculatis, aeternis gehennae incendiis addicturus, & quod pro his momentaneis voluptatibus, vltimis ac defolatoriis flammis sis perpetuum exendus? Au dixerit fieri posse, vt istas proditorias technas quas in amici tui istius infamiam, pectore tuo foueres sycophanta, si mente reuolueres, has omnes & earum iustam retributionem, in forum & totius mundi conspectum proditoras? qua ratione in tam injurioso vltro progredi poteris contra te, si hoc tibi persuasibile, cunctas hic opes permansuras, propter illas contra te sententiam illam inauipicantem fore detronandam *Ita male dicit in ignem aeternum.*

Hac se consideratione praemunuit Iob, in 6 annuam securitatem, ne quid adferret animae suae detrimentum. Praeclara sane verba; *Sed quod Redemptor meus vixit, & in nouissimo die de terra surreturus sum etc. Et in carno mea vixit Deus, quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciuntur sunt, & non alius. Reposita est haec spes mea in sinu meo.* Res non est imaginaria, nec mea illa opinio, sed vero verior. *Sed. Quod Redemptor meus, sit futurus iudex meus, &*

in illo nouissimo die. ego ipse & non pro me alius coram illo sistendus sum, in totius mundi conspectu, & his illis oculis cum visurus, qui exactam a me rationem exiget omnium quae cogito, quae loquor, quae molior. Dixeris sumphise metaphoram ex eo quod homini contingit, qui curatam ingreditur, plenam satellitibus, & veretur, ne in plateis singulis, & quolibet post angulos eum prestolentur, qui subito aggrediantur, vnus ex hac, alter ex altera parte, manus injiciant violentas, captiuum rapiant, carceri mancipent inauditum & inclementer. Comparat sibi securitatis tesseram, quam pectori affigit pendulam, vt habeat illam ad manum, & quo tempore satellites ei manus tentare iniungere, & captiuum deducere, conspectum illam ei demoustrat, qua etiam robustissimus apparitor impotens haeret, ne captiuum abducat in carcerem. Nouerat Iob mundum hunc abundare apparitoribus, qui animas rapiant, & carceribus innectant peccatorum; hos autem vocat Diuus Petrus: *Desideria, quae militat aduersus animam; & graphice depinxit Diuus Paulus qui illos vidit, qua sibi ratione insidiarentur, hic & illic, vt captiuum abducerent: Video autem altam legem in membris meis, retugnantem legi mentis meae, & captiuantem me in lege peccati & mortis.* Hic inhonesta quadam cogitatio, illic bilis motus inordinatus, ex illa parte ambitionis titillatio, ex altera desideria carnalia, lenocinia voluptatum. Quid haec esse opinaris? Apparitores sunt vt te captiuum rapiant & mortis injiciant ergastulo, id est, peccato. Ad hoc autem adducebat Iob in securam tesseram extremi iudicii memoriam quam ita ad manum habebat, ac si eam in sinu gestaret, vt eam quacumque occasione subito produceret in sui defensionem. Insuper hoc ipsam Dauidem in recta virtutum via conseruabat: *vt sine timore, quo eum mundana haec possent impedire, maiori securitate illam in trepidus percurreret: finalis enim iudicii consideratio, optima est & convenientissima ad timorem expellendum rerum temporalium ipsa veritate telle: Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere.* Inquirunt Doctores, cur Angelus voluerit occidere Moysen? Dicunt quidam, eo quod secum uxorem ac filios adduxerat. Ita sentiunt D. Aug. Euseb. Theod. Sed ipse Theodoret: assignat hanc praecipuam rationem nimirum, vt illi timorem Pharaonis adimeret, sed haec causa non fuit, sicut nec illa fuit quod non circumcidit filios,

III. Similitudo.

Rom. 7. 23.

VI.

Matth 10. 28. Exod. 17. 13. Theop.

filios suos. Probat autem hoc Theodoret. Primo: quia Sephora unicum tantum circumcidit filium. Secundo: quia in deserto non circumcidit Moyses Israelitas &c. quæ fuit ergo causa? Aliquid ergo aliud sibi Angelus volens, gladium nudatum ostendit: nam quia magnus Moyses Pharaonem formidabat, ac seipsum formidinem hanc declarauerat, modo dicens: quia sum ego, ut vadam ad Pharaonem Regem Egypti & modo mitte alium, quem missurus es, & rursus, tenuis voce ardaque lingua ego sum. Ideo supplicium illi Angelus comminatur, timore timorem expellens, itemque maiori minorem, perinde ac si per nudatum gladium diceret, Pharaonem times? magis me time, qui nemine cernente plagam tibi facile inferre possum. Ut rerum caducarum timor expellatur, efficac assessorum remedium vniuersalis consideratio iudicii: quia nihil harum est, quod Dauidem à recta possit iustitiæ semita detorquere, si continentiam habeat iudicii meditationem. Et hoc ipsum Dauid indicauit, ut notat D. Chryl. verba quædam expendens: Quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo, & iustitias eius non repuli à me & ero immaculatus cum eo, & obseruabo me ab iniquitate mea.

Congruè declarat Diuus Basilii consilium illud Spiritus sancti per os prophetæ Isaia datum prædicatoribus: ne sint iniqui, sicut vero immaculati: Lauamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum. Qua ratione fiet istud? Querite iudicium. Lauamini, mundi estote, ut præfati sumus de Naaman, in balneis Iordanis, iuxta præscriptum Elset: Lauare se prout in Iordane, & mundaberis: Auferte malum cogitationum vestrarum &c. Cogitationes velut componite: Ad id vero faciendum: Querite iudicium. Loquitur (teste D. Basil.) sumpta metio iudicii raphora, ex patre, cui filius adoleuit insolentior est eans, incompotus, moribus dissolutus, hæc pædagogus indefessa eius est sollicitudo, ut illi compareret pædagogum virum senem, grauem qui nunquam de latere suo dimittat adolescentem, & timore subiectum contineat bene compositum, modestum, & quantumlibet sit dissolutus, solo huius senis aspectu perterritus introuertat. O quam peruersas patitur inclinationes filius ille vester appetitus? quam incompotus? quære in illud illi grauem pædagogum, qui cum componat, dirigat, coarctet. Quis erit ille? Querite iudicium. Addit D. Basil. ex Orig. Quod vobis pædagogus sit: Dum grauius distractionibus occupatis, si te coram illo statuas pædago; quam citò eris compositus, Quam mortificatus &

imitatus est D. Anbrosius. In illud: Status seruo eloquium tuum &c. hunc conceptum, D. Anbrosius, qui censet Dauidem hunc à Deo timorem expolere his verbis: Status seruo eloquium tuum in timore tuo, Vbi notat deductam metaphoram à columna, quæ, ut lectura & firma consistat, non concidat, necessarium omnes iudicant, ut super basim fortem collocetur: similiter, ut quis in virtute & mandatorum Dei obseruantia constans perseveret, necesse est timoris Dei innitatur fundamento. Addit insuper præclara hæc verba: Accipite de verbo Dei lectum in Canticu. Crux eius columna marmorea fundata super bases aureas, significans scilicet columnas esse Apostolos, qui fundati sunt in timore sancto. Hoc ipsum docuit Dauid, teste D. Basil. illos, qui salutem suam desiderant: Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos. Finiamus igitur, eo, quod Dauid nos, admonet: scilicet, id quod hominem reddit iustum, & in lege Domini perseverantem, est perpetua iudicii meditatio: Os iusti medietur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium. Hinc sequitur quod Lex Dei eius in corde ipsius, & non supplantabuntur gressus eius: Et id quod hominem peruertit, præcipitem agit, oculos excoecat, de peccato in peccatum agit, est, iudicii non recordari: Non est Deus in conspectu eius. In Hebræo verbum habetur Hêlêim, quod significat Deum, secundum quod iudex est. Nunquam homo iudicii recordatur, nec se coram tremendo illo ad stare tribunali meminit, nec strictissime illius se reddendæ rationis, nec sententiæ illius pertimescendæ, quam contra eum sine vlla est appellatione proloquutus. Quid hinc sequitur? Inquinata sunt via illius in omnitempore.

§. 2. Est hic articulus ab exordio mundi magis explicitè propositus: quo Christus finem suæ imposuit prædicationi, quem & singulariter præcepit prædicari.

Confirmat hanc doctrinam D. Chryl. Et si diligenter inspicias totam S. Scripturam, nihil inuenies sapienter reperitum, nec viuacius propositum, quam hunc articulum in quem finem expendit multa & præclara Scripturæ de eo loca. Insuper si rem penitus introspicias, occurret tibi, quod licet Deus primæ illis & antiquis annis nihil aliud ab hominibus exegerit, quam implicitam, & consilium

Crat. 2
in 2. ad
Thess.
D. Ch.
Psal. 17.
23.
In c. 1.
Isa. 1.
16.

D. Anbr.
Tom. 4.
Psal. 17.
Psal. 17.
Ej. 3. 21.